

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnium Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MCCCCXLVII. ad annum MDXXVII.

Parisiis, 1644

Alia Schedvla.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15644

ANNO
CHRISTI
1555.

Qua perfecta, idem reuerendus pater petiit, an placerent paternitatibus patrum ibidem existentium contenta in bulla. Et immediate scrutatores vtorum vna cum protonotariis & notariis receperunt vota. Et omnibus fere habentibus vocem definitiuam placuerunt simpliciter contenta in bulla, præter infra scriptos quinque, qui votarunt & responderunt vt infra: videlicet reuerendus dominus Ioannes Dominicus episcopus Terdonensis, qui noluit dare votum, quia dixit se non esse bene informatum. Reuerendo domino Benedicto episcopo Chienfi placuit dispositio schedulæ, sed non forma. Reuerendus dominus episcopus Castrensis dixit, pœnas contentas in supradicta scheda esse modificandas. Reuerendo domino Scaramuzæ episcopo Cumano placuit de manifesta simonia; de occulta non, nisi declaratione prius facta per generale Concilium. Reuerendo domino Alexandro episcopo Alexandrino placuit, quatenus simonia sit notoria facti permanentis, vel procederet declaratio generalis Concilii, vel ab omnibus vel duabus partibus cardinalium opponeretur de simonia. Successiue idem reuerendus pater dominus Scaramuza episcopus Cumanus legit aliam schedulam tenoris infra scripti.

ALIA SCHEDVLA.

Iulius episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam, sacro approbante Concilio.

Inter alia necessaria & fructuosa opera in sacro Lateranensi Concilio, pacis auctore fauente, peragenda, in quarta illius sessione literas nostras, per quas Romanæ curiæ officiales & illorum exactiones generaliter reformauimus, per nonnullos alios deputatos & deputãdos particulariter declarare, & declarationes ipsas in aliis sessionibus nobis in eodem Concilio referre, & ab ipso Concilio approbari præcepimus & mandauimus, nec non negotium & discussionem declarationis, nullitatis, inualiditatis & abrogationis assertæ sanctionis pragmaticæ in partibus Gallicanis nulla legitima auctoritate, sed contra ecclesiasticam libertatem, in sanctæ sedis vilipendium, abusu Gallicorum prælatorum & aliorum laicorum eis fauentium in-

troducta, venerabiliu fratrum nostrorum sanctae Romanae ecclesiae cardinalium, & aliorum praetorum congregationibus, relationemque discussorum in prima aut aliis sessionibus, prout commode fieri posset, nobis & Concilio praefato faciendam, Concilio huiusmodi approbante, commisimus, Gallicosque praetatos, capitula ecclesiarum & monasteriorum, parlamenta & laicos illis fauentes, & dicta sanctione abutentes, omnesque & singulos alios in praemissis sua communiter vel diuisim interesse putantes, per edictum publicum, cum ad partes illas tutus non pateat accessus, in Mediolanensis, Astensis & Papiensis ecclesiarum valuis affigendum, moneri, citari infra certum competentem terminum praefigendum ad comparendum coram nobis & dicto Concilio, causasque dicendum, quare sanctio praefata, illiusque corruptela & abusio in concernentibus auctoritatem Romanae ecclesiae & sacrorum Canonum, ac ecclesiasticae libertatis violationem, nulla & inualida declarari & abrogari non deberet, statuimus & decreuimus. Cum autem particularis declaratio officialium fieri & referri, citatioque & monitio contra praetatos Gallicos, & alios illis fauentes, & sua interesse putantes, decreta & executae, reproduci haecenus non potuerint, & tempus ad comparendum praefixum nondum lapsum extiterit, nosque notoria aduersa valetudine impediti, iuxta desiderium cordis nostri in ipso Concilio personaliter interesse non possimus, cupiamusque particularem reformationem, & citatione ac monitione huiusmodi reproductis, discussionem abrogationis & declarationis praedictarum, earumque relationes mature & accurate fieri, ac pristina nostra valetudine restituta, quam pius & misericors Dominus sua solita clementia concedere nobis dignetur, per nos ipsos debitum apostolicae seruitutis in ipso Concilio exequi, eodem sacro Concilio approbante, sextam sessionem tertio Idus Aprilis proxime sequentis faciendam indicimus.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum praeccepti, mandati, commissionis, statuti, decreti & indictionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri &

ANNO
CHRISTI
1555.

ANNO
CHRISTI
1512.

Pauli apostolorum eius se nouerit incursum.

Datum Romæ in publica sessione in Lateranensi sacrosancta basilica solenniter celebrata, anno incarnationis dominicæ 1512. decimaquarta Kalendas Martii, pontificatus nostri anno decimo.

Qua perlecta, idem reuerendus pater petiit, an placeant paternitatibus suis contenta in schedula: & omnes, nemine penitus discrepante, dixerunt, placere contenta in schedula.

Postmodum dominus Marianus procurator fisci & Concilii petiit, & obtinuit a reuerendissimo domino presidente citationem ad portam Concilii, contra absentes interesse debentes ipsi sacro Concilio. Et deinde facta citatione & relatione, accusauit contumaciam absentium, & petiit contra eos declarari poenas & censuras decretas contra non venientes ad sacrum Concilium: super quibus omnibus petiit instrumentum & instrumenta.

Deinde reuerendissimus in Christo pater & dominus, dominus Dominicus episcopus Portuensis, cardinalis Grimanus nuncupatus, procurator reuerendi patris domini Antonii Contareni patriarchæ Venetiarum, dedit eius mandatum ad excusandum eundem & nomine eius interessendum, subscriptum per dominum Ioannem Franciscum a Puteo publicum notarium, & eius sigillo sigillatum. Ac etiam dictus reuerendissimus dominus cardinalis procurator reuerendi patris domini Hieronymi Taruisini electi Cremonensis, ad excusandum eundem electum, ac ad interessendum nomine eius sacro Lateranensi Concilio, dedit duo mandata ipsius electi publica, & vnum subscriptum per discretum virum Iacobum Fasolum de Venetiis, eiusdem electi sigillo sigillatum, & aliud subscriptum tantum per eundem Iacobum Fasolum publicum notarium. Et reuerendus pater dominus Hieronymus episcopus Buduensis procurator reuerendi patris domini Iacobi de Petrucciis episcopi * Larinensis, dedit mandatum ad excusandum eundem Iacobum episcopum, & nomine eius interessendum, subscriptum per discretum virum Loysium Granara de Neapoli, publicum apostolica auctoritate notarium. Et reuerendissimus in

*Alarinæ.

Christo pater & dominus, dominus Antonius tituli sancti Vitalis presbyter cardinalis, procurator reuerendi patris domini Christophori de Spiritibus electi Casenatensis, ad excusandum & interessendum Concilio, dedit eius mandatum subscriptum per dominum Petrum Paulum Ludouici publicum notarium. Et reuerendus dominus Paris de Grassis, sanctissimi domini nostri papæ magister ceremoniarum, procurator reuerendi patris domini Fi. Ruarella archiepiscopi Rauennatensis, docuit de eius mandato legitimo ad excusandum & interessendum Concilio, subscriptum per dominum Antonium Garuphum Britonensem, publicum notarium. Ac reuerendus dominus Andreas Sanna canonicus * Vfulensis, procurator reuerendi patris domini Ioannis Sannæ episcopi Vfulensis, docuit de eius mandato ad interessendum & excusandum, & erat subscriptum per dominum Ioannem Ordium publicum notarium. Deinde reuerendus pater dominus Galeusius episcopus Bellunensis, procurator reuerendi patris domini Angeli de Ripantibus de Esio episcopi Esini, dedit eius mandatum subscriptum per dominum Antonium Franciscum Ser Angeli de Esio publicum notarium. Et reuerendus pater dominus Laurentius de Flisco episcopus Montis regalis, procurator reuerendi patris domini Bonifacii Ferrier episcopi Iporigiensis, docuit de eius legitimo mandato, * subscriptum per discretum virum Iacobum de Peritis de Baergoro publicum notarium. Et etiam dedit mandatum reuerendi patris domini Augustini electi Vercellensis subscriptum per dominum Paulum Petri de Masais publicum notarium, ad excusandum eosdem reuerendos dominos Bonifacium & Augustinum, ac eorum nominibus interessendum sacro Concilio. Successiue reuerendissimus in Christo pater & dominus dominus Petrus tituli sancti Eusebii presbyter cardinalis Anconitanus nuncupatus, procurator reuerendi patris domini Cosmæ Pacii archiepiscopi Florentini, volens docere de eius mandato, dedit legitimum subscriptum per dominum Laurentium Andreæ de Ciobis publicum notarium. Et reuerendus pater dominus Vincentius archiepiscopus Neapolitanus, procurator reuerendi patris domini Iuliani episcopi Rubensis, ad excusandum & nomi-

ANNO
CHRISTI
1519.

*Villen.

*f. sub-
scripto

ne

ANNO
CHRISTI
1513.

ne eius interessendum, dedit mandatum eiusdem, subscriptum per discretum virum dominum Ioannē Andream Florentinum de Neapoli publicum notarium. Et reuerendus dominus Manilius acolytus sanctissimi domini nostri, procurator reuerendi patris domini Pauli episcopi Argolicensis ad excusandum & interessendum Concilio, dedit mandatum subscriptum per dominum Cataneum de Lipis publicum notarium. Et reuerendus pater dominus Iacobus episcopus Paphensis, procurator reuerendi patris domini Bartholomæi episcopi Montis viridis, ad excusandum & interessendum dedit mandatum subscriptum per dominum Laurentium Francisci de Bonnicontiis ciuem Romanum, de regione montium, publicum notarium. Et demum reuerendus dominus Stanislaus de Aualziuo decretorum doctor, canonicus Nolandislanuensis, dedit mandatum reuerendi patris domini Vincentii episcopi * Nolandislanuensis ad excusandum & interessendum eius nomine in sacro Lateranensi Concilio, subscriptum per dominum Matthiam Bernardi de Offineza publicum notarium, clericum Placentinæ diœcesis. Quibus peractis, indicta fuit sessio sexta tertio Idus Aprilis proxime futuri. Et hæc fuerunt pro quinta sessione.

*Naluen.

Finis quintæ sessionis tempore vitæ Iulii secundi expeditæ, eo absente propter ægritudinem, ex qua quatruiduo post obiit. Tenor vero sermonis & orationis habitæ in dicta sessione per reuerendum patrem dominum Ioannem Mariam de Monte archiepiscopum Sipontinum, sequitur & est talis.

In prima orationis parte laudatur institutio Conciliorum, & summus pontifex Iulius, quod Lateranense Concilium indixerit. In secunda suadentur patres ad restituendam iustitiam, unitatem, pacem: quæ tria diuina munera & hominum & temporum iniuria deleta videbantur.

Priusquam in hoc celeberrimo Christiani orbis conuentu verba facere incipiam, vt ea dicenti mihi vobisque audientibus facultas diuinitus infundatur, qua & ego ad communem Christianæ reipublicæ salutem dignitatemque pertinentia facile recenseam, & vos libere decernatis, laudabili maiorum nostrorum monente insti-

tuto, sanctissimi Spiritus, cuius numine salutaris hæc summo studio celebratur Synodus, opem ac præsidium humillime implorabo.

Tametsi loci huius ornatissimi dignitas, & rei digniffimæ, de qua mihi dicendum est, amplitudo, vestrique ampliffimi conspectus maiestas, patres sapientiffimi, ab hoc demandato dicendi munere me deterrebant, non tamen inuitus, sed lato potius hilarique animo maiorum imperio parui, si nihil aliud, hoc certe sperans me affecturum laudis, quod indignus non fuerim iudicatus, cuius orationi grauiffima vestrum omnium præsentia interesset. Suadebar præterea, & magnopere confirmabar Iulii pontificis, vestro ac tantorum virorum erga rempublicam Christianam singulari & pene incredibili studio, quod præ se quisque ferre visus est mihi, cum antea semper, tum vero quoties ad hanc sacrosanctam conuentum est Constantinianam ædem. Cunctos enim nostræ religionis ac fidei instaurandæ, confirmandæ, amplificandæ acerrimo inflammari desiderio perspiciebam: unde facile adducebar vt crederem, me de his rebus quæ vniuerso Christianorum cœtui consulerent atque prospicerent, dicentem vos attente benigneque audituros. Nam quæ maxime ad Christiani generis vtilitatem, dignitatem, auctoritatem pertineant, statui quantum temporis angustia concesserit, hodierna oratione completi. Adestote igitur animis, vosque ipsos mihi æquos benignosque iudices præbete. Ego in id præcipue incumbam, vt nisi composita rerum varietate audientium auribus iucunditatem delectationemque attulero, satietatem quidem ac molestiam inculca verborum prolixitate minime sim allaturus.

Cum autem ad illustrandam & propagandam, nedum conseruandam ac tuendam nostram fidem religionemque, Synodum hoc tempore sapienter institutam luce clarius appareat, primum de saluberrima eius institutione dicemus, vbi singularem pontificis Iulii prudentiam atque incredibilem animi celsitudinem attingi æquo animo patiamini. Quæ deinde pro Christianæ reipublicæ robore, splendore, amplitudine decernenda potiffimum videntur, quo breuius fieri poterit perstringam.

ANNO
CHRISTI
1511.

Sanctissimæ igitur huius Lateranensis Synodi institutionem cum alia plurima mirifice commendant, summisque in cælum laudibus extollunt, tum illud in primis, quod nil nisi ex omni parte perfectum, iustum, optimum & Christianæ reipublicæ opportunum maximeque fructuosum, sapientissimorum patrum ac præstantium omni virtutum & disciplinarum genere hominum consilio, quorum lectissima huiusce templi subsellia ornari frequentia intuemur, statui decernive posse censetur: quippe quod plurimarum ciuitatum, gentium, nationum periculis atque euentis, vel ab ipsa terrarum orbis origine, comperitum & exploratum est. Floruisse in Græcia Athenienses, viguisse Lacedæmonios, claruisse Corinthios accepimus, quamdiu integerrimorum consilia domi militiæque valuissent. Nihil enim (quod ad mores, ad instituta, ad leges, ad delectum habendum, ad aciem instruendam, ad conferendam pugnam spectaret) nisi exquisitis plurimorum sententiis, iidem in ciuitatibus gerebatur. Nec ab re quidem apud Homerum Agamemnon ille plures sibi dari diutissimo ad Troiam bello Nestoris quam Achillis similes exoptabat, quorum alteri lacertis & viribus, alteri consiliis ac sententiis præstarent. Quid, quod hanc ipsam urbem summum imperii principatum non absque sapientissimorum hominum consilio adeptam, cunctis terrarum gentibus nationibusque priuatim ac publice agendi normam legemque præscripsisse constat? Recolite singulas regum actiones, contemplamini post liberam ciuitatem vniuersa consulum, tribunorum, decemuirorum, aliorumque magistratuum gesta. Euoluite cuncta Casarum monumenta. Quidnam aliud, obsecro, nisi prudentum consilia regnum peperisse, rempublicam constituuisse, imperium potentiamque auxisse comperietis? Sed quid in re Christiano nomini opportuna, seu potius necessaria, vbi non de vnius alteriusve reipublicæ ac prouinciæ salute, libertate, dignitate, sed de sanctissima Christi fide, de orthodoxa religione, de Christianorum omnium quiete agitur, Græcorum Romanorumve diutius immoramur exemplis, cum longe melior consultandi ratio, præstantior consilii norma, exactius sapientissimorum hominum iudicium, maiorique diligentia perpensum, vel hoc ipso in

loco, vel alibi gentium religionem nostram asseruerit, conseruarit, defenderit, amplificarit? Complectimini cogitatione, si placet, Romanorum pontificum ad nostram hanc tempestatem labores, difficultates, pericula, tot tantarumque rerum discrimina. Quidnam aliud magis praesentaneum ad perferendas multiplices gentilium, haereticorum, schismaticorum, improborum denique ac perditorum omnium agitationes atque procellas, ad euitandas fyrtes & cautes, ad portenta & monstra conculcanda, iis visum fuisse remedium inuenietis, quam vt vniuersos patres ad se conuocarent, quorum consilio apostolicae ratis cursum in mediis fluctibus dirigerent, remis vndas perfringerent, attollerent vela, ancoras iacerent, clauum tenerent, portum denique ipsum celerrime aduentarent, laetissime contingerent, securissime potirentur? Itaque celebrent alii praclarissimarum rerum a Iulio pontifice gestarum magnitudinem, varietatem, numerum: commendent plurimi admirandam in profanis sacrisque aedificiis magnificentiam, perpetuam plerique omnes felicitatem extollant: ego vero singularem illius prudentiam, incredibilemque animi firmitatem admirari nunquam satis poterō, quod in summa totius Italiae consternatione, in perditissima nonnullorum audacia, nefariaque ambitione, in extrema potentissimi hostium exercitus immanitate intrepidus, interritus inconcussusque, vt tantorum patrum consilio, ne dicam auctoritate atque opera, vtretur, saluberrimam Synodum (quod nostrorum temporum pontifices in maiori omnium quiete & Christianorum principum obedientia, minorique hostium formidine aggredi non sunt ausi) Christiano orbi indixerit; indictam, nulla clade, nulla iactura deterritus, instituerit: institutam, nulla corporis atque animi molestia, nullo aliter sentientium suasu abstractus, sic Deo fauente in hunc diem gerit, vt profanam omnem contumaciam abolere, sacrilegam dominandi libidinem cohibere, truculentam rapiendi licentiam refrenare, detestabiles & Christianae reipublicae perniciosas ac pestiferas in occupanda sacratissima Petri sede largitiones in perpetuum delere, adulescentes, nedum pullulantes haereticorum ac schismaticorum segetes radicitus extirpare: ridiculam denique, impiam

ANNO
CHRISTI
1515.

ac nefariam Mahumetis sectam funditus euertere atque exterminare sibi proponat. Quare fit, vt non sane obscuriorem illum ex tam præclara Synodi institutione laudem omnino reportaturum confidamus, quam veteres ii maiores eius reportarunt, qui innumeras Arii, Photini, Sabellii, Ebionitarum, Macedonii, Eudoxii, Nestorii, Pelagianorum, Eutychianorum, Dioscori, Theodori, Gregorii, Macarii, Monothelitarum, Acephalorum ac ceterorum omnium hæreses de medio sustulerunt: quandoquidem cum virtutes ceteras, tum vel in primis tria hæc optima ac prope diuina munera, quæ & temporum & hominum iniuria sunt pene deleta, summam iustitiam, inseparabilem vnitatem, communem inter Christianos pacem, eius restitutum iri sapientia, ac vestro, patres, consilio non desperamus. De quibus si me, vt cœpistis, breuiter differentem benigne attenteque audietis, & ego dicendo & vos audiendo vberrimam, vt puto, frugem colligemus. Est igitur iustitia præ ceteris instauranda, restituenda, illustranda: quippe quæ virtutum omnium fons atque origo, & mortale genus Deo optimo maximo conciliat, & humanam societatem arctissimo necessitudinis vinculo coniungit. Vt enim Deum immortalem, auctorem, parentem moderatoremque nostrum, a quo bonorum omnium origo & causa est, a quo nobis essentia, motus, intellectus, contemplatio actioque tributa, studiosè colamus, pie veneremur, humillime adoremus; vt eum nobis propitium faciamus, vt pro cumulatis in nos beneficiis memoriam gratiamque non dissimulemus, vt mentem ei sanam, innocentem animum, vitam probam, voluntatem rectam, castam, integram præbeamus; vt religionem cultumque sacrorum minime contemnamus, ipsa nos docet monetque iustitia. Ea etiam, cum natus sit homo sociabilis (quippe qui in tanta rerum naturæ copia quæ vsui sunt, supra cetera animalia inopia laborat, alienæque opis indiget, ac propterea necessitate impellente, vt arbitrati quidam sunt, cœtum amat & ciuitates colit) sola facit, vt ipsa societas & coniunctio retineri possit. Nam quid patriæ, parentibus, propinquis, amicis, ciuibus, peregrinis, quid item magistratibus profanis ac sacris, quid principibus debeamus, quid sequi,

Hh iij

quidve declinare, quid vel commendare vel improbare iure oporteat, nobis ante oculos proponit. Nempe ut æquitatem, fidem, beneficentiam, pietatem, seueritatem integritatemque complectamur: superbiam, perfidiam, auaritiam, sæuitiam, lasciuiam, ambitionem fugiamus, nos excitat atque inflamat. Quapropter hanc primum omnium, patres, restituite virtutem: huius luce, quæ penitus extincta est, Christianum orbem illustrate: hanc diligendam iis iubete, qui iudicant terras: hanc seruandam statuete Christianis principibus. Enimuero eam esse virtutem, quæ sua cuique distribuit, Augustinus, Bernardus, Ambrosius, sanctissimarumque legum * auctores defini-^{et. lxx.}runt. Porro igitur inspiciendum est, an quisque quod suum est possideat, an quis alienum occupatum detineat. Sed hoc loco finite me præterire, non dico Italia, verum, quod longe miserimum est, totius Europæ calamitates, quæ tantæ sunt, ut eas cogitatione, nedum oratione persequi vix sine lacrymis queam. Quem enim esse dicam tam obtuso pectore, corde sic immani, moribus tam efferatis, cuius animus tot sedium atque agrorum occupationes, tot urbium, oppidorum, locorumque omnium euerfiones ac direptiones, tot furta, tot rapinas, tot sacrilegia meminisse non perhorrescat? Testes estis vos, miserimæ ciuitates, quæ, nulla a vobis patrata culpa, in visceribus vestris atrocissimos hostes pertulistis, quæ in gremio parentum infantes trucidari, matronas innoxias imbellesque senes interfici, rapi sacratissimas virgines, ornatissima templa spoliari, omniaque & flagitiorum & facinorum genera perpetrari conspexistis, quibus vel ipsos Turcas Christiani nominis hostes abstinuissent nonnunquam audiuius. Quod si, ut nonnulli prædicant, finxere quondam poetæ, post Saturni tempora, cum sensissent iustitiam a rebus humanis abesse, offensam vitis hominum recessisse a terra in cælumque migrasse, & ad Iouis regnum se contulisse, bone Deus, quas nugas, quas fabellas, quas fallacias excogituros eos fuisse arbitramur, si nostrorum temporum scelera, si flagitia, si facinora, si abiectum Christianæ religionis cultum, si vesanam dominandi libidinem, si nefandam rapiendi licentiam, si inauditam in iis impietatem, sæuitiam, ambitio-

ANNO
CHRISTI
1513.

nem, quos pietatis, caritatis integritatisque exempla esse oportebat, conspicerentur? Quas ob res expergiscimini, patres, vt cœpistis, expergiscimini: & quando nonnisi pro reformanda confirmandaque Christiana republica in hunc ipsum locum conuenistis, sic eam reformandam confirmandamque vobis proponite, vt iustitiam in primis virtutum reliquarum principem ac reginam, tum inseparabilem Christiano orbi vnitatem pacemque summis bonorum omnium votis ac studiis expetitam, dicente psalmographo, *Iustitia & pax osculatae sunt*, tandem aliquando restituatis. Neque enim seruari iustitia facile potest, nisi & iustitiæ vnitas, & vnitati concordia copuletur. Diligenter idcirco videndum est, patres amplissimi, vt eam Christiani retineant vnitatem, quam vniuersas multitudines, cunctos cœtus, omnes mortalium societates retinere cernimus. Nam si in primis quodcumque libuerit, vel regnum, vel ciuitatem, vel domum quamuis priuatam inspiciamus, nihil horum stare ac diu permanere posse absque ea, de qua dudum verba facere aggressi sumus, vnitatem, luce clarius apparebit. Ruat enim illud atque euertatur regnum necesse est, quod non vniformi regis ac eorum qui reguntur voluntate gubernatur: exoriantur ac inualescant in ea ciuitate ciuiles discordiæ, intestina bella, odia sempiterna, in qua reipublicæ curam gerentium in vnum sententiæ non conueniunt. Dilabatur breui ac dissoluatur res familiaris, quamuis magna & ampla, nisi in vnam paterfamilias domesticique voluntatem concurrant, id quod euangelii verba illa locupletissime testantur: *Omne regnum diuisum contra se, desolabitur: & omnis ciuitas vel domus diuisa contra se, non stabit*. Ipsas deinde hominum actiones, quarum aliæ bello ad rempublicam armis tuendam, aliæ pace, mercium ac ceterarum rerum humano vsui opportunarum commutatione alendam spectant, si nobis proponere ante oculos velimus, nec victoriam parari, nisi vexilla sequendi, seruandi ordines, ad tubæ signum sese instruendi, conferendi manum, pedem referendi, ceteraque id genus moliendi ac perferendi omnia, vna insit militibus imperatoribusque voluntas. Nec nauim vllam, nisi & gubernator & nauatæ inuicem consentiant, & a-

Psalms. 84.

Math. 22.

lius alii in iudicio atque opera nequaquam aduerfetur, ad certum vnquam peruenire portum comperiemus. Postremo, si nostrum hoc humanum contemplemur corpus, optimam prudentiffimamque rerum artificem naturam, cum in eo fabricando complures ac diuerfas partes ad varia studia & ministeria, vtpote oculos ad videndum, ad audiendum aures, pedes ad incedendum, formasset, vnam ceteris omnibus præfeciffè, cuius citatu ac nutu cunctæ moueantur, feque ad agendum tolerandumve quidpiam in eius ipsius conforment voluntate, perfpicimus. Quæ cum ita fint, quonam pacto perpetuum Christi regnum vndique telis laceffitum vigere, æternam beatorum rempublicam diuerfis factionibus dissipatam florere, domum Dei sanctiffimam sibi diffidentem constare, caelestem angelorum militiam inter se digladiantem eminere, salutarem apostolorum nauim, diuerfis remigum & magistri conatibus agitatam, contineri, redemptoris nostri membra sciffa, separata, discerpta, ab vnitæte distracta, stare ac permanere, vel minimo temporis spatio arbitrabilimur? Summa igitur, ampliffimi patres, vnitæte, summa voluntatum animorumque concordia est opus, cum præsertim ea nobis diuinis & præceptis & exemplis tantopere insinuetur. Omitto id quod inquit

Pfal. 67. Propheta in psalmis: *Deus habitare facit vnanimes in domo.*

Exod. 12. Subticeo agnum Exodi in figura Christi occifum, atque in vna domo comedi iuffum. Prætereo mandatum fuisse

Iof. 2. Raab, in qua ecclesia præformabatur, vt parentes, fratres, totamque familiam in domum suam colligeret ad se ipsam: tranfeo verba illa, nostra hac tempeffate sapius repetita: *Vnum sumus ego & Pater, & erit vnus grex & vnus pastor.* Relinquo supplicium de iis diuinitus sumptum, qui sibi aduerfus Aaron legitimum sacerdotem sacrificandi licentiam arrogauerant: omnia denique diuina præcepta atque exempla prætermitto. Quid enim eorum vllum adducam, cum nihil aliud facrarum literarum contineant monumenta, quam vnum esse Deum, vnum Christum,

Matth. 16. vnam ecclesiam, vnam fidem, vnam cathedram super firmiffimam petram Domini voce fundatam? Cumque id nos vel maxime, vt inquit Augustinus, ad vnitatem cohortari debeat, quod ex vno dumtaxat homine vniuersum

ANNO
CHRISTI
1515.

uerfum gigni voluit humanum genus Altiffimus, vt quantumtopere vnitate in pluribus diligeret, nobis apertiffime declararet. Hanc igitur primum omnium inducite, hanc custodite, hanc excolite, compositi in eodem fenfu, vt Paulus apoftolus inquit, & *in eadem fenfentia, fufinentes in-* Eph. 4.
nicem in dilectione, fatagentes feruare vnitate fpiritus in con-
iunctione pacis. Pax itaque vnitati coniungenda, aggreganda, copulanda eft. Tanta eft enim inter vtramque neceffitudo ac focietas, vt cum arctiffimo & firmiffimo colligata fint vinculo, diffolui earum vna, quin & altera diffoluatur; ac feruari vna, quin feruetur & altera, nullo modo poffit. Quapropter extinctis bellorum flammis, quæ totum iam diu inflammant ac incendent Christianum orbem, facrofanctæque reipublicæ rebus compositis, cum iuftitia pariter atque vnitate excitanda atque erigenda pax eft. De qua cum latiffimus dicendi campus occurrat, nec temporis anguftia, nec veftra, patres, ceterorumque præftantium virorum benignitas atque humanitas longiorem expetat orationem, plura non dicam. Siquidem ea quæ ad Christiani generis vtilitatem, dignitatem, auctoritatem, faluberrima hac Synodo decernenda maxime videntur, breuiter accepiftis: quæ fi vos veftris confiliis, veftris fenfentiis, veftris, inquam, fuffragiis reftituenda, feruanda, confirmanda ftatuitis, non dico fanctiffimam hanc Urbem veram pontificum fedem, fed orbem vniuerfum maximam atque perpetuam frugem percepturum fperate. Idque vt summi pontificis votis ac ftudiis veftrum omnium ac bonorum principum optatis refpondeat, fupremum cæli numen his precibus obteftabor. Te, æterne Olympi regnator Chriftè, cuius ditone atque imperio cuncta cæleftia terrenaque gubernantur, qui tuam a Nerone, Domitiano, Traiano, Marco Antonino, & Lucio Aurelio Commodo, Seuero, Maximino, Decio, Valeriano, Aureliano, Diocletiano haud paffus es exterminari religionem ac fidem, qui ecclefiam tuam tot procellis hæreticorum ac fchismaticorum agitaram, in mediis fubmergi nequaquam pertulifti fluctibus: te, inquam, inuocamus, tuum imploramus numen, tuam oramus clementiam. Respice vicarium tuum fanctiffimum & ecclefie tuæ paflorem folertiffimum, corpore licet

agro, animo tamen firmissimo. Respice vigilantissimum fenatum, respice cunctos hos patres, respice nostros principes, respice familiam tuam vniuersam. Vides impia tyrannorum pectora aduersus iustitiam armata, cernis improbos ac nefarios in leges iuraque insurgentes, spectas habere conuenticulum perditæ factionis adscindendam ac dirimendam tunicam tuam inconsutilem, vnitatemque ab ecclesia tua reiiciendam. Perspicias tuorum robore tot intestinis bellis perculso, nostrisque debilitatis ac pene confectis viribus, instaurantem se ad pugnam hostem, parantem se ad victimam nostri sanguinis. Tolle, vt cœpisti, secures, tolle gladios. Sit finis ac terminus bellorum, sit fas, reuiuiscante iustitia, conseruata vnitatem, dulcissimos optatæ pacis fructus colligere. Pacem a te Chryste expetimus, pacem a te clementissime Deus efflagitamus. Da illam, Domine, diebus nostris, quia non est alius qui pugnet pro nobis, nisi tu Domine Deus noster. Aut si bella gerenda sunt, si acies instruendæ, si vulnera perferenda, si id nostrorum exposcunt vitiorum pœnæ, si nostra pianda sunt delicta sanguine aduersus Turcas nominis tui hostes, quod & sanctissimus vicarius ipse tuus & nos omni semper studio concupiui-
mus, bella geramus: pro tua fide, pro religione, pro aris ac focus dimicantes, pœnas nostrorum criminum luamus: tua effundamus causa sanguinem, quo tuo tandem vniuersus inferuiat orbis imperio, tuam cuncti religionem ac fidem asserant, agnoscant, profiteantur, vt suo quodammodo iure alacriter ac iucunde canere id possit ecclesia: In omnem terram propagatum est imperium eorum, & in fines orbis terræ religio eorum. Dixi.

Obitus Iulii secundi pontificis maximi.

Anno a natiuitate Domini 1513. indictione prima, die vero Lunæ vigesima sexta mensis Februarii, felicitis recordationis dominus Iulius papa secundus, sicut Altissimo placuit, Romæ apud sanctum Petrum in palatio apostolico ab hac luce migravit, & viam vniuersæ carnis ingressus est; & sic apostolica sedes vacauit, & fuerunt celebratæ exequiæ eius iuxta ritum & consuetudinem antiquitus obseruatam.

ANNO
 CHRISTI
 1513.

Die vero Veneris quarta mensis Martii supradicti anni 1513. reuerendissimi in Christo patres & domini, domini sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ cardinales in vnum pro electione summi pontificis facienda, post celebrationem Missæ Spiritus sancti in basilica principis apostolorum in altari sancti Andreæ, conclaue quod in palatio sancti Petri in capella superiori, capella Sixti vulgariter nuncupata, factum fuerat, intrauerunt, & quilibet eorum intrauit, & clausum fuit conclaue ad celebrandum canonicam legitimamque electionem Romani futuri pontificis iuxta canonicas sanctiones.

D E C R E T A E T A C T A
 CONCILII LATERANENSIS
 sub Leone papa X.

IN DEI OMNIPOTENTIS NOMINE.

Amen.

Sequuntur gesta eiusdem sacri Lateranensis Concilii, in Spiritu sancto legitime congregati, sub Leone X. pontifice maximo continuati & celebrati cum eisdem solennitatibus & ceremoniis & officialibus in principio dicti Concilii deputatis & ordinatis.

DIE autem Veneris vndecima supradicti mensis Martii, reuerendissimus in Christo pater & dominus, dominus Ioannes de Medicibus, sanctæ Mariæ in Dominica sanctæ Romanæ ecclesiæ diaconus cardinalis, de Medicibus vulgariter nuncupatus, Romæ in conclaui supradicto, per reuerendissimos dominos cardinales, sancti Spiritus infusione afflante, nemine discrepante, nulloque contradicente, concorditer & vnanimiter & pure ad summi apostolatus apicem rite & legitime ac canonicè electus & assumptus extitit, nec non dominus Leo papa decimus nuncupatus, atque honorifice, vt decuit, de dicto palatio ad basilicam principis apostolorum de Vrbe ductus, inibique ad altare maius eiusdem cum cantico, Te Deum laudamus, cum maxima lætitia & solennitate positus & inthronizatus.

Die vero Sabbati decimanona supradicti mensis Martii, præfatus sanctissimus in Christo pater & dominus noster, dominus Leo diuina prouidentia papa decimus,

Concil. Tom. 34.

Ii ij